

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de çocuk işçiliği, hâlâ çözülmemiş en önemli ve can yakıcı sorunlardan biri olarak devam etmektedir. Çocuklar, ucuz iş gücü olarak görülüp kötü iş koşulları altında çalıştırılmaktadır. İşçi çocuklar, yaşam hakkı başta olmak üzere birçok hak ihlali ile karşı karşıya kalmakta, yaşamını yitirmekte, yaralanmakta, emek sömürüsüne uğramaktadır. Çocuk emeği istismarına son verilmesini, çalışırken yaşamını yitiren, yaralanan çocuklar için adil bir yargılamanın sağlanması ve çocuk işçiliğinin önlenmesi ile göçmen, sığınmacı, mülteci çocuklar da dahil olmak üzere tüm çocukların sosyal refahını artırıcı çözümlerin hayata geçirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98. ve İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz. 31.01.2024

Öznur BARTİN
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de “çocuğun yüksek yararı” ilkesinin en çok ihlal edildiği alanlardan biri de iş hayatında artarak devam eden çocuk işçiliğidir. İş hayatında ucuz işgücü olarak görülen çocuklar, denetim eksikliği ve kayıt dışılık gibi nedenlerden ötürü yaşam hakkı başta olmak üzere birçok hak ihlaline maruz kalmaktadır. Birçok yasa, sözleşme, protokole rağmen çocukların gelişimleri önünde büyük engel olan ve çocukları yaşamdan koparan çocuk işçiliği, hâlâ acil çözüm bekleyen temel sorunlardan biri olarak devam etmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 138 sayılı İstihdama Kabulde Asgari Yaş Sözleşmesi’ni 1998 yılında, 182 sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi’ni 2001 yılında onaylayan Türkiye’de yaşanan çocuk işçi ölümleri her geçen gün artarak devam etmektedir. Türkiye’de çocuk işçiliğine dair veriler yüksek sayıda seyrederken çocuk işçiliğinin ana gövdelerini oluşturan ve sayıları yaklaşık 1,5 milyonu bulan çırak, stajyer ve meslek eğitimi gören öğrenciler ile göçmen çocuk işçiler; TÜİK tarafından çocuk işçiliğine dair açıklanan verilere

dahil edilmemektedir. Öte yandan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) 12 Haziran 2022'de açıkladığı raporda; Türkiye'de en az 2 milyon çocuk işçinin olduğu belirtilmiştir. Raporda, tarım alanında çalışan çocuk işçiler de dahil edildiğinde yaz aylarında bu sayının 4 milyon civarında olduğu belirtilmiştir. Ayrıca İSİG, AKP'nin iktidarda olduğu yıllarda yaşanan çocuk işçi ölümlerine dair 28 Ocak 2024'te bir rapor açıklamıştır. Rapora göre; son 11 yılda en az 671, AKP'nin iktidarda olduğu yıllarda ise en az 907 çocuk çalışırken yaşamını yitirmiştir. Raporda çocuk iş cinayetleri, iş kollarına göre incelendiğinde en çok iş cinayetinin yaşandığı üç iş kolu sırasıyla tarım, orman; inşaat, yol ve metal olduğu belirtilmiştir. Tarım, orman iş kolunda 380 çocuk (250 işçi ve 130 çiftçi); inşaat, yol iş kolunda 71 çocuk; metal iş kolunda 46 çocuk yaşamını kaybetmiştir. Trafik, servis kazası nedeniyle 186 çocuk; zehirlenme, boğulma nedeniyle 112 çocuk; ezilme, göçük nedeniyle 92 çocuk; yüksekte düşme nedeniyle 61 çocuk; şiddet nedeniyle 56 çocuk; elektrik çarpması nedeniyle 44 çocuk; yıldırım düşmesi nedeniyle 41 çocuk; patlama, yanma nedeniyle 25 çocuk; kesilme, kopma nedeniyle 13 çocuk; intihar nedeniyle 9 çocuk; nesne çarpması, düşmesi nedeniyle 8 çocuk yaşamını kaybetmiştir. Ayrıca iş hayatındaki çok sayıda çocuk ise ağır yaralanmalar sonucunda engelli duruma gelmiş, fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmıştır.

Çocuk işçi cinayetlerinin temel nedenleri arasında kötü çalışma koşulları, denetimsizlik ve kayıt dışılık gelmektedir. Sonuç olarak çocuk işçiliği, emek sömürsü ve emeğini istismar edildiği bir alandır. Çocuk işçiliği, her şeyden önce bir insan hakları ihlali olup politik bir sorundur. Devlet, bu durum karşısında hem ulusal hem uluslararası hukuk gereği yükümlülüklerini yerine getirmeli, işçi çocukların karşı karşıya bırakıldıkları hak ihlallerini gidermeli, yapısal bir duruma dönüşen bu soruna kalıcı çözümler üretmelidir. Çocuk işçiliğinin ve çocuk iş cinayetlerinin önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması, çalışırken yaşamını yitiren/yaralanan çocuk işçiler için yargı sürecinde adaletin sağlanması ve tazmin edilebilecek mağduriyetlerin giderilmesi ile Çocuk Bakanlığının kurulması amacıyla bir an önce meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	KARS	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	